

Sygn. akt I C 800/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Kirsch

Protokolant: sekretarka Justyna Oknińska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2021 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

I. pozbawia wykonalności w całości tytuł wykonawczy w postaci Bankowego Tytułu Egzekucyjnego nr (...), wystawionego przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko J. S. w dniu 7 lutego 2014 r., któremu nadana została klauzula wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanym w dniu 17 lutego 2014 r. w sprawie I Co 105/14,

II. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. S. kwotę 11.317 zł (jedenaście tysięcy trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w w. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 9.501 zł (dziewięć tysięcy pięćset jeden złotych) tytułem brakującej części opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony.

Sygn. akt I C 800/19

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 29 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uznał się niewłaściwym i przekazał Sądowi Okręgowemu w Siedlcach do rozpoznania sprawę z powództwa J. S. przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej (...) S.A.) o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego (k. 28).

W pozwie, który pierwotnie wpłynął do Sądu Okręgowego w Warszawie, powód J. S. wniósł o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...), wystawionego przez pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. w dniu 7 lutego 2014 r., który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanym w dniu 14 lutego 2014 r. w sprawie oznaczonej sygnaturą I Co 105/14.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda zarzuciła w szczególności brak wymagalności roszczenia objętego wskazanym w pozwie bankowym tytułem egzekucyjnym, a tym samym zaprzeczyła istnieniu zdarzenia, które mogło

spowodować wymagalność roszczenia objętego rzeczonym tytułem. Stwierdziła, że pozwany bank nie przedstawił żadnego dowodu potwierdzającego wymagalność roszczenia, a za taki nie może być uznany wyłącznie bankowy tytuł egzekucyjny. Pełnomocnik powoda stwierdziła dodatkowo, że w związku z brakiem wymagalności roszczenia, bank nie miał wystarczających podstaw prawnych do wydania bankowego tytułu egzekucyjnego i następnie wystąpienia do właściwego sądu z wnioskiem o nadanie mu klauzuli wykonalności. Strona powodowa podniosła, że pozwany bank nie wskazał, od jakiej kwoty naliczył wskazane w bankowym tytule egzekucyjnym odsetki, nie wykazał również, aby osoba podpisana pod bankowym tytułem egzekucyjnym dysponowała umocowaniem do wystawienia takowego dokumentu.

W dniu 25 października 2019 r. wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew pełnomocnika pozwanego, w której strona pozwana nie uznała powództwa, wniosła o jego oddalenie w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 60-61).

W dniu 12 grudnia 2019 r. wpłynęło do akt sprawy pismo procesowe pełnomocnika powoda, w którym podtrzymane zostało żądanie i argumentacja zawarte w pozwie (k. 133-133v).

Na rozprawie w dniu 15 lipca 2021 r. pełnomocnik pozwanego podtrzymała dotychczasowe stanowisko, nie uznała powództwa i wniosła o jego oddalenie w całości (stanowisko pełnomocnika pozwanego zarejestrowane na rozprawie w dniu 15 lipca 2021 r. – 00:00:51-00:10:30).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 12 grudnia 2011 r. zawarta została pomiędzy powodem J. S. a (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. „Umowa nr (...) kredyt obrotowy (...) postawiony do dyspozycji jako: kredyt w rachunku bieżącym (...)”. Na warunkach określonych w umowie pozwany bank udzielił powodowi kredytu odnawialnego w ramach limitu kredytowego w kwocie 100.000 zł.

W dniach 4 stycznia 2012 r. i 12 grudnia 2012 r. powyższa umowa została przez strony aneksowana.

Z dniem 7 stycznia 2014 r. pozwany bank sporządził pismo zatytułowane „wezwanie do zapłaty”, które było adresowane i skierowane do powoda J. S.. Z treści powyższego pisma wynikało, że dotyczy ono umowy numer (...). Pozwany bank wezwał powoda do zapłaty kwoty 203.813,64 zł w związku z **wypowiedzeniem warunków spłaty wyżej wymienionej umowy**. Na określoną w piśmie kwotę składał się kapitał w kwocie 200.015,42 zł, odsetki w kwocie 3.768,22 zł oraz prowizja i opłaty w łącznej kwocie 30 zł. Dodatkowo w powyższym piśmie pozwany bank poinformował powoda, że niespłacenie zaległości w terminie spowoduje m.in. wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego, a następnie złożenie do sądu wniosku o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności.

W dniu 7 lutego 2014 r. pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił przeciwko powodowi J. S. dokument w postaci Bankowego Tytułu Egzekucyjnego nr (...). Pozwany stwierdził w nim, że na dzień 7 lutego 2014 r. w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie powoda J. S. z tytułu kredytu – umowa numer (...) z dnia 12 grudnia 2011 r., na które składają się: należność główna w kwocie 200.015,42 zł, odsetki naliczone do dnia 7 lutego 2014 r. łącznie w kwocie 6.516,24 zł i koszty w kwocie 82,99 zł.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2014 r., wydanym w sprawie oznaczonej sygnaturą I Co 105/14, Sąd Rejonowy w Garwolinie nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu numer (...), wystawionemu w dniu 7 lutego 2014 r. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko J. S., z ograniczeniem odpowiedzialności dłużnika do kwoty 300.000 zł.

Z dniem 27 marca 2015 r. wystawione zostało przez pozwany bank pismo zatytułowane „wypowiedzenie umowy rachunku”, które również skierowane zostało do powoda J. S.. W piśmie tym pozwany poinformował powoda, że w związku z niedozwolonym saldem debetowym, działając zgodnie z postanowieniami umowy rachunku, wypowiada umowę rachunku z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, liczonego od dnia doręczenia niniejszego

pisma. Ponadto pozwany poinformował powoda J. S., że na dzień 27 marca 2015 r. saldo dla rachunku (...) wynosi „-666,58 zł”, a odsetki od niedopuszczalnego salda debetowego wynoszą „-34,93 zł”.

Powyższe pismo nadane zostało przesyłką poleconą na adres powoda w dniu 1 kwietnia 2015 r., awizowane w dniu 7 kwietnia 2015 r. i zwrócone do nadawcy w dniu 22 kwietnia 2015 r. z adnotacją „nie podjęto w terminie”.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: umowy z dnia 12 grudnia 2011 r. i aneksów (k. 180-197), pisma z dnia 27 marca 2015 r. stanowiącego wypowiedzenie umowy rachunku (k. 202), potwierdzenia awizowania pisma (k. 203-204), pisma z dnia 7 stycznia 2014 r. stanowiącego wezwanie do zapłaty (k. 205), bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 lutego 2014 r. i postanowienia Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanego w dniu 17 lutego 2014 r. w sprawie I Co 105/14 (oba w aktach I Co 105/14 SR w Garwolinie).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 840 par. 1 pkt 1 kpc – „dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli: przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście”.

Artykuł 840 kpc reguluje tzw. powództwo opozycyjne, które służy merytorycznej obronie dłużnika przed egzekucją prowadzoną zgodnie z przepisami postępowania egzekucyjnego. Powództwo takie wytacza się po powstaniu tytułu wykonawczego, ale przed jego przymusowym wykonaniem. **Jeżeli tytuł wykonawczy nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej**, zarzuty mogą zostać oparte na dwóch podstawach i dotyczyć zarówno zdarzeń sprzed powstania tytułu wykonawczego, które spowodowały brak powstania obowiązku, jego wygaśnięcie albo ograniczenie obowiązku objętego tytułem wykonawczym, jak też zdarzeń, które wystąpiły po powstaniu tytułu wykonawczego. Są to m.in. zdarzenia wywołujące na gruncie prawa cywilnego materialnego skutek w postaci wygaśnięcia zobowiązania (spełnienie świadczenia, potrącenie, odnowienie, niemożność świadczenia, zwolnienie z długu, przedawnienie). Jeżeli tytuł korzysta jednak z powagi rzeczy osądzonej (np. tytułem egzekucyjnym jest prawomocne orzeczenie sądu), podstawą powództwa może być co do zasady tylko zdarzenie, które nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego, na skutek którego zobowiązanie objęte tytułem wygasło. Jak podniesiono powyżej, są to wszelkie zdarzenia wywołujące taki skutek na gruncie prawa cywilnego materialnego. W przypadku tytułów pochodzących od sądu lub referendarza sądowego, wyjątkowo podstawą powództwa może być również zarzut spełnienia świadczenia przed powstaniem tytułu egzekucyjnego, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne.

Tytuł wykonawczy, o którym mowa w przedmiotowej sprawie, a mianowicie Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr(...) r. wydany w dniu 7 lutego 2014 r. przez (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko powodowi J. S., któremu nadana została klauzula wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Garwolinie, wydanym w dniu 17 lutego 2014 r. w sprawie I Co 105/14, nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej.

Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, który został uchylony ustawą z dnia 25 września 2015 r. z mocą obowiązywania od dnia 27 listopada 2015 r., „Bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzycelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie pozostaje sporne, że dłużnik banku może wytoczyć przeciwko bankowi powództwo przeciwegzekucyjne, w którym może podnieść wszelkie zarzuty materialnoprawne dotyczące wierzycelności banku, objętej bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym w klauzulę wykonalności.

Mogą to być w szczególności zarzuty nieistnienia roszczenia banku lub istnienia roszczenia w mniejszej wysokości niż ujęte w tytule albo zarzut **nienastąpienia wymagalności roszczenia**.

Procedura wypowiedzenia umowy kredytu bankowego uregulowana jest ramowo w art. 75 i następnych ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Ustęp 1 i 2 powyższego artykułu w wersji ustawy obowiązującej w dacie wystawienia przeciwko powodowi J. S. bankowego tytułu egzekucyjnego (styczeń 2014 r.) stanowiły – „w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu; termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni”. Dodatkowe warunki, po ziszczeniu się których pozwany bank uprawniony był do rozpoczęcia procedury wypowiedzenia umowy, określone zostały w paragrafie 14 umowy stron z dnia 12 grudnia 2011 r. Paragraf 15 ust. 1 umowy stanowił natomiast, iż – po wypowiedzeniu przez (...) SA umowy kredytu, kredytobiorca zobowiązany jest spłacić zadłużenie z tytułu udzielonego kredytu i naliczone bieżące odsetki od kredytu nie później niż w ostatnim dniu terminu wypowiedzenia (...). Z kolei paragraf 16 umowy przewidywał, że „zadłużenie z tytułu niespłaconych odsetek (...) **oraz zadłużenie przeterminowane staje się wymagalne w dniu upływu terminu wypowiedzenia umowy**. W świetle powyższych regulacji ustawowych (obowiązujących ówczesnie) i umownych nie budzi wątpliwości, że warunkiem koniecznym do wystawienia przez pozwanego bankowego tytułu wykonawczego, było uprzednie prawidłowe przeprowadzenie procedury zmierzającej do wypowiedzenia umowy kredytu, a tym samym doprowadzenie do ziszczenia się przesłanki **wymagalności zadłużenia**, co – jak wskazano powyżej – następowało w ostatnim dniu upływu terminu wypowiedzenia umowy.

W uzasadnieniu pozwu jako zasadniczą okoliczność, która zdaniem strony powodowej winna skutkować pozbawieniem w całości wykonalności tytułu wykonawczego, podniesiono brak wymagalności zadłużenia wskazanego w bankowym tytule egzekucyjnym z dnia 7 lutego 2014 r., a to w związku z brakiem prawidłowego przeprowadzenia przez pozwanego procedury wypowiedzenia umowy kredytu.

Otóż w aktach sprawy brak jest w ogóle dokumentu w postaci „wypowiedzenia umowy kredytu”, jak również dowodu osobistego doręczenia takowego dokumentu powodowi bądź listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru (paragraf 14 ustęp 3 umowy). Do odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego załączył jedynie kserokopię pisma datowanego na dzień 7 stycznia 2014 r. i będącego „wezwaniami do zapłaty”, w treści którego pozwany bank stwierdza – „w związku z wypowiedzeniem warunków spłaty w/w umowy (nr (...)) (...) Bank (...) S.A. wzywa do zapłaty kwoty 203.813,64 zł (...) (k. 117). Można jedynie domniemywać, że w powyższym piśmie pozwany bank powołuje się na wcześniejsze pismo zawierające oświadczenie banku w przedmiocie wypowiedzenia umowy kredytu. Jednak wobec stanowczych materialnoprawnych zarzutów powoda J. S., że pozwany bank nie przedstawił dowodów potwierdzających wymagalność zadłużenia, takowy obowiązek spoczywał na pozwanym banku z mocy art. 6 kc. W tym zakresie pozwany nie podołał powyższemu obowiązkowi i nie przedstawił w sprawie ani dokumentu zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu ani dowodu doręczenia go powodowi J. S.. Co więcej, pozwany nie przedstawił również jakiegokolwiek dowodu potwierdzającego doręczenie powodowi pisma z dnia 7 stycznia 2014 r. stanowiącego „wezwanie do zapłaty”.

Mimo, że już w odpowiedzi na pozew pozwany winien przedstawić wyczerpującą argumentację odnoszącą się do żądania pozwu oraz załączyć wszelkie dowody potwierdzające ewentualną niezasadność powództwa, w punkcie 5 postanowienia Sądu, które zapadło na rozprawie w dniu 12 stycznia 2021 r., Sąd zobowiązał pełnomocnika pozwanego do przedstawienia m.in. wszelkiej dokumentacji dotyczącej wypowiedzenia umowy i rozliczenia kwoty odsetek wskazanej z bankowym tytule egzekucyjnym (k. 173v). W wykonaniu powyższego zobowiązania, w dniu 29 stycznia 2021 r. wpłynęło do akt sprawy pismo procesowe pełnomocnika pozwanego wraz ze stosownymi dokumentami. Wśród nich znalazło się m.in. pismo pozwanego banku zawierające oświadczenie banku o wypowiedzeniu umowy rachunku wraz z dowodem jego doręczenia (k. 202-204). Z uwagi na fakt, że w paragrafie 14 ust. 5 umowy mowa jest o tym, iż „wypowiedzenie umowy rachunku przez kredytobiorcę lub (...) SA jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o kredyt w tym rachunku”, można było przynajmniej teoretycznie zastanawiać się, czy do wypowiedzenia umowy kredytu z dnia 12 grudnia 2011 r. faktycznie doszło. Pełnomocnik pozwanego najprawdopodobniej przeoczył jednak,

że rzeczony pismo będące wypowiedzeniem powodowi J. S. umowy rachunku, datowane jest na dzień 27 marca 2015 r., a więc przeszło rok po rzekomym wypowiedzeniu powodowi umowy kredytu z dnia 12 grudnia 2011 r. i wystawieniu przeciwko niemu bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...)! Oczywistym jest zatem, że pismo z dnia 27 marca 2015 r. zawierające oświadczenie banku o wypowiedzeniu umowy rachunku, nijak się ma do wezwania do zapłaty z dnia 7 stycznia 2014 r. (k. 117), w którym powołano się na wcześniejsze wypowiedzenie umowy, i bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 lutego 2014 r. Co jasne, pismo to nie mogło zatem w jakimkolwiek zakresie sanować uchybień pozwanego, polegających na braku wykazania w niniejszej sprawie, że rzekome zadłużenie powoda J. S. wynikające z bankowego tytułu egzekucyjnego, kiedykolwiek stało się wymagalne. Jeszcze raz należy podkreślić, że ani pisma stanowiącego wypowiedzenie umowy, poprzedzającego następcze wydanie bankowego tytułu egzekucyjnego, ani dowodu jego doręczenia – pozwany bank w przedmiotowej sprawie nie przedstawił.

W ocenie Sądu Okręgowego, materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozwalał na ustalenie, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia kredytobiorcy (powodowi J. S.) umowy kredytu z dnia 12 grudnia 2011 r. To z kolei prowadzi do konstatacji, że cała procedura, która doprowadziła do powstania tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 7 lutego 2014 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, choć z formalnego punktu widzenia prawidłowa, w konsekwencji musiała zostać uznana za wadliwą, ponieważ powód J. S. skutecznie zaprzeczył istnieniu zdarzenia w postaci wymagalności zadłużenia, na którym oparto zarówno bankowy tytuł egzekucyjny, jak i późniejsze wydanie klauzuli wykonalności.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd orzekł jak w wyroku i na podstawie art. 840 par. 1 pkt 1 kpc pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w całości. Na podstawie art. 98 par. 1 kpc Sąd zasądził na rzecz powoda od pozwanego kwotę 11.317 zł, na którą składała się minimalna stawka opłaty za czynności zawodowego pełnomocnika (10.800 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) i częściowa opłata od pozwu (500 zł).

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego poprzez umieszczenie ich treści na portalu informacyjnym.

21 września 2021 r.